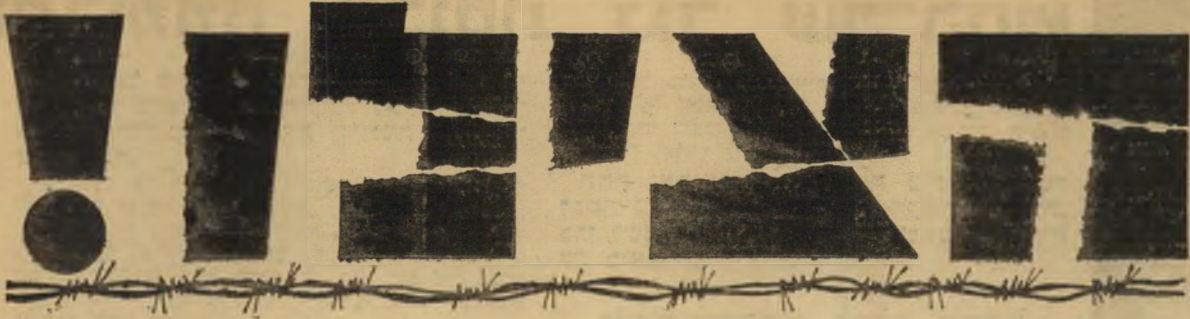

יומחה 'שראלי' שחי בביאכרה ודאה את תוצאות הטבח האיום קורא לישראלים:

מי שניסה לברוח מהחלון נורה במיקלע. התחיל רצח שיטתי של האוכלוסיה ה-אזרחית של בני האיבו, בחבל הצפוני. בימי ראשון היו המוסלמים עורכים מצוד בני כנסיות, בהן התרכזו נשים, ילדים וזקנים — ומחסלים אותם בסכינים ובמיקלעים. האיבו — סוחרים, פקידים, בעלי מקצועות חופשיים — עזבו את בתיהם והתחבאו בני ג'ונגלים. כאשר יצאו משם אל תחנות הרכבת, כדי לברוח מורחה, היו יחידות צבאיות של בני הצפון עורכים בהם טבח. כ-30 אלף איש נטבחו בצורה כזאת, ור למעלה ממיליון וחצי פליטים נהרו מזרחה. אבל לא נוצרה כמעט בעיית פליטים: בני משפחותיהם פתחו לרוחה את בתיהם הרלים ודאגו להם, הלבישו אותם ושיקמו אותם. ממשלת החבל המזרחי פירסמה צו, שכל

שמואל גירון נשלח לביאפרה ב-1962, עקב ביקורו של ראש ממשלתה של מיזרח ניגריה בישראל, כדי לתכנן איזורים התיישבות דוגמת חבל לכיש, שגם הוא תוכנן על-ידו. האדריכל בן ה-43 השתקע עם אשתו ושני ילדיו, באנוגו, גיבש שם צוות מקומי של אדריכלים, הקלאים ומומחים בכל שיטחי ההתיישבות. במכתב-הפרידה כתב לו הממונה על חפיתוח החקלאי של ביאפרה: „אינני מוצא מילות-שבח מספיקות לתאר את פועלו של בן ישראל זה, אשר שירת כשגריר השלום והקידמה בארצנו. גירון, אדריכל ומתכנן עריס, תושב אשקלון, נענה לפניית „העולם הזה“, ובעמודים אלה מתפרסם סיפורו המרטיט על ביאפרה ותושביה.

— מאת שמואל גירון —

ל יום העצמאות של ביאפרה הזכיר לי את ליל-החלטת-החלוקה של 1947. אנוג'י, בירת המדינה החושה, יצאה כולה לרחו' בית. בפעם הראשונה הונף הדגל הביאפרי: שחור (בשביל אפריקה), אדום (בשביל הייסורים והדם ששפכו בני האיבו על עצמאיתם), צהוב (בשביל השמש העולה. המסמלת את מקומה של ביאפרה כחבל הי-מזרחי של ניגריה).

כבר היכן הימנו, והמונים שרו איתו בחוצות. הזקוקים התרוקנו, החנויות נסגרו, המשרדים נעזבו. פתאום נפוצה שמועה מחשמת: שבע מדינות תוכנן ארבע אפריקאיות — הכירו במדינה שזה אך נולדה. בין השמות הראשוני-נים — ישראל.

למשרדי פרצו אנשים בשימחה ובצהלה כדי לברך אותי: „ידענו שישראל לא תפקיר אותנו! ידענו שתהיה בין הראשונות ש'יעמדו לצידנו!“

כי האנשים האלה היו מצביעים כמשך זמן רב על הצדדים הדומים בין עם ישראל

* אנוגו פירושה, בשפת האיבו, „גיבעת האיבו“, או „תל אביב“.

לבין עם האיבו. גם אמרו: „אם יהיה צורך — כמובן נילחם על עצמאותנו!“ הרגשתי שימחה עצומה, חשתי שאני עד לרגע גדול — הרגע בו עם נולד. פעם שנייה בחיים ניתן לנו, הישראלים, לחוות כהולדת עם.

★ ★ ★

א ציפה, באה תגובת השכנים מייד. ב-29 בנובמבר הוחלט על הקמת ישראל — ולמחרת כבר נפלו הקורבנות הראשונים. העם האיבו כבר נתן 30 אלף קורבנות — שנשחטו בצפון ניגריה — שנה לפני הכרזת-העצמאות שלו.

מירחף-הדמים היה הצעד הממשי הראשון לקראת הקמת המדינה העצמאית. אז היתה ביאפרה החבל המזרחי של הפדרציה של ניגריה. השלטון המרכזי בלאגוס היה נתון בידי אנשי-הצפון המוסלמים, שלידיהם מסרו האנגלים את השלטון, ב-1960. הייצוג של האיבו בממשלה היה אפסי, לעומת זאת חלקם בפקוד של הצבא היה רב, מפני שהם היו הראשונים שנשלחו לאקמיות ולבתי-ספר גבוהים.

אגב, האיבו המפותחים טוענים, שהאנגלים סילפו את מספרי-האוכלוסיה, בקבעם שהי-מוסלמים הם 30 מיליון לעומת שמונה

מיליוני איבו — כדי למסור בידי הצפוניים את השלטון, בהיות המוסלמים מפגרים יותר ובעלי מישטר פיאודלי, יכלו האנגלים לשלוט באמצעותם ביתר קלות על כל ניגריה.

את המצב הזה ניסו בני-איבו לתקן ב-הפיכה צבאית מהירה. קציני איבו חיסלו בלילה אחד את ראשי-השלטון המרכזי ו-הצפוני, ביניהם הסרדאונה המפורסם, שליט הצפון, שהיה גם ראש הדת המוסלמית ב-צפון. אותו סיר אחמד אובלו, השיב כאשר נשאל מה דעתו על ישראל: „לא שמעתי על קיום מדינה כזאת.“

ואילו הקצינים שרצחו אותו ואת ראש הממשלה הפדראלית, סיר אבו באקר טפאוה באלוה, ידעו היטב על ישראל והעריצו אותה. למרות שליחסם אל ישראל לא היה שום חלק בעניינים.

★ ★ ★

למזון הקצינים האיבו לא האריך זמן. קציני-צבא צפוניים עשו להם מה שהם עשו לשלטון האזרחי, ביצעו מהפיכת-נגד ביולי 66 — ובאותה הזדמנות חיסלו את כל הקצונה הבכירה של איבו. הם הכניסו עשרות קציני איבו לחדר-האוכל של מחנה צבאי באבוקוטה במערב, באמתלה של ביקור אישיות חשובה. כאשר כל הקצינים היו מרוכזים בחדר, נעלו את הדלתות אחריהם ופתחו את החלונות. כל

צבא הצפון

מצויד כנשק סובייטי חדיש, לכוש מדים סדירים, מריע בשימי חה על ארמת ביאפרה המחוצה.

בעליתפקיד ממשלתי שעבד מחוץ לחבל, ישובץ בתפקיד דומה בממשלה המקומית. תוכננו שיכונים — ואני עצמי השתתפתי בחלק מתוכנון זה — והרחבת תעשיות ו-מציאת מקומות תעסוקה חדשים, כדי לקלוט אותם מיליון וחצי.

במשך עשרה ימים פעלה רכבת אווירית, שאורגנה על-ידי חברות ממערב-אפריקה, בחסותם של מיסיונרים ושגרירי מדינות זרות, שהעבירה פצועים מהצפון לאנוגו.

שדה-התעופה של אנוגו, המזכיר את שדה דוב של תל-אביב, קלט מטוסי-ענק של ארבעה מנועי בוכנה. בסדר מופתי חוסנו כל הפליטים, הוגשה להם עזרה ראשונה, וחולקו להם מזון וכוס חלב. גם הלבנים תושבי ביאפרה השתתפו במיבצע.

★ ★ ★

לידה הראשון של מהפכת הצפון ניים, כאשר הגיעו הידיעות על שחיטת קציני האיבו, הופיע בביתי מזכירו של ה-קולונל אודומנו אונקוקו, או מושל החבל

השלב הסופי של הרעב: ילד גווע בתוך ביקתה